

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/51/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200891
Dátum vydania rozhodnutia:	08.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4012200891.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobkyne T. H., O. XXX, F., proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. A/2012/12103-NSVOPPK/KLD zo dňa 27. júla 2012, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/51/2012-58 zo dňa 4. júla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/51/2012-58 zo dňa 4. júla 2013, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým súdom

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. A/2012/12103-NSVOPPK/KLD zo dňa 27. júla 2012 v spojení s rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, pracovisko Zlaté Moravce, č. ZM/2012/06092/1 zo dňa 28. mája 2012 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý svojim rozhodnutím sp. zn. 1Sžso/36/2010 zo dňa 23. augusta 2011 zrušil predchádzajúce rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, lebo v časti odôvodnenia, na základe akých skutočností bol žalobkyni peňažný príspevok poskytnutý neprávom, považoval rozhodnutie za nepreskúmateľné s tým, že bolo povinnosťou žalovaného riadnym spôsobom objasniť výklad pojmu „neprávom“, keď navyše žalovaný označil ako neprávom svoj vlastný posudok stavu dcéry žalobkyne, čím chcel svoje pochybenie preniesť na ťarchu žalobkyne.

Po vrátení veci na ďalšie konanie vydal prvostupňový správny orgán rozhodnutie č. ZM/2012/06092/1 zo dňa 28. mája 2012, ktorým žalobkyni opätovne odňal peňažný príspevok za opatrovanie s účinnosťou od 1. novembra 2004 podľa § 65 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. v spojení s § 64a a § 100 ods. 1 písm. a/ zákona č. 195/1998 Z. z. Rozhodol tak s odôvodnením, že peňažný príspevok bol poskytnutý neprávom, bez zohľadnenia viacerých posudkových kritérií podstatných pre objektívne posúdenie sociálnych dôsledkov, vyplývajúcich z ťažkého zdravotného postihnutia F. H.. Prvostupňový správny orgán v posudku č. 2001/11361/KŠ-AR zo dňa 16. februára 2001 nesprávne posúdil odkázanosť pani F. H. na celodennú, osobnú a riadnu starostlivosť a navrhol jej nevhodnú formu kompenzácie - peňažný príspevok za opatrovanie. Peňažný príspevok za opatrovanie žalobkyni nepatril od 1. januára 2001 do 31. októbra 2004, avšak menovaná nespôsobilá, že sa peňažný príspevok za opatrovanie poskytol neprávom.

Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. AA/2012/12103-NSVOPPK/KLD dňa 27. júla 2012 odvolanie žalobkyne zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil, pretože mal za to, že v napadnutom rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa bolo náležité odôvodnené odňatie peňažného príspevku za opatrovanie a zastavenie jeho výplaty, keďže bolo zistené, že sa peňažný príspevok za opatrovanie priznal neprávom.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že o odňatí peňažného príspevku a zastavení jeho výplaty bolo rozhodnuté podľa § 100 ods. 1 písm. a/ zákona č. 195/1998 Z. z., pričom z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu vyplýva, že jeho účelom je snaha eliminovať možné zneužívanie peňažných príspevkov v prípade, ak príslušný orgán zistí, že peňažný príspevok poskytoval neprávom na základe nepravdivých údajov, ktoré uviedla fyzická osoba. V danom prípade však o takúto situáciu nešlo, nakoľko príslušný orgán odňal príspevok v dôsledku svojho vlastného prehodnotenia pôvodného posudku vydaním nového posudku, v ktorom už kompenzácia vo forme peňažného príspevku za opatrovanie navrhnutá nebola; príslušný orgán teda zmenil svoje pôvodné rozhodnutie a už priznanú formu kompenzácie odňal na základe nového posudku, čo však nespadá pod citované ustanovenie § 100 ods. 1 písm. a/ zákona č. 195/1998 Z. z. Vyplýva to napokon aj z už citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/36/2010, podľa ktorého za neprávom nemožno považovať vlastný posudok správneho orgánu a snahu vlastné pochybenie preniesť na ťarchu žalobkyne.

Na základe vyššie uvedených skutočností krajský súd dospel k záveru, že správne orgány v predmetnom konaní vec nesprávne právne posúdili, preto podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP rozhodnutie žalovaného aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

II.

Odvolanie žalovaného a vyjadrenie žalobkyne

Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa podal žalovaný odvolanie, v ktorom uviedol, že rozhodnutie krajského súdu považuje za nesprávne; má za to, že súd nedostatočne posúdil všetky skutočnosti uvedené žalovaným v rozhodnutí, a vo veci samej zaujal nesprávny právny názor. Podľa názoru žalovaného bolo jeho rozhodnutie vydané v súlade s platnými právnymi predpismi a právnym názorom vyjadreným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/36/2010 z 23. augusta 2011; bolo rozhodované podľa hmotnoprávnych predpisov platných v čase rozhodovania, rozhodnutie vychádzalo zo spoľahlivo zisteného stavu veci, dokazovanie bolo doplnené i znaleckým posudkom a rozhodnutia boli náležité odôvodnené. Správny orgán je viazaný právnym názorom súdu vysloveným v rozsudku, ten ale k podstate veci neobsahuje žiadny záväzný právny názor súdu, podľa ktorého by mal správny orgán v novom konaní postupovať. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne.

Podaním z 12. septembra 2013 žalovaný doplnil podané odvolanie o ďalšie dôvody, na ktoré však odvolací súd nemohol prihliadnuť, pretože dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP), ktorá v tomto prípade uplynula dňom

6. septembrom 2013.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu. Trvá na tom, že žalovaný nemal žiaden právny alebo iný dôvod na odobratie peňažného príspevku za opatrovanie. Poukázala na skutočnosť, že žalovaný doposiaľ tvrdil, že peňažný príspevok bol poskytovaný neprávom, ale nie zavinením žalobkyne, v doplnení odvolania toto stanovisko zmenil a odvoláva sa na nejaké vyjadrenia zo šetrenia, ktoré ani neboli vykonané, pričom jeho tvrdenia už hraničia s naplnením skutkovej podstaty ohovárania, resp. poškodzovania dobrého mena. Pokiaľ žalovaný uvádza, že žalobkyňa sa nachádzala v predajni, treba uviesť, že tá je súčasťou rodinného domu, takže žalobkyňa domácnosť neopustila a aj v rozhodnutí najvyššieho súdu bolo uvedené, že celodenné a riadne opatrovanie neznamená sedenie pri posteli 24 hodín denne 7 dní v týždni. Dcéra má v súčasnosti to isté zdravotné postihnutie s rovnakými následkami, ako v roku 2001; podľa názoru žalobkyne mala na peňažný príspevok za opatrovanie právny nárok nakoľko dcére poskytovala potrebnú pomoc. Žiada preto o jeho priznanie a obnovenie výplaty od 1. novembra 2004 do 31. januára 2012.

Namietala tiež, že všetky dôvody, podľa ktorých bol peňažný príspevok žalovaným poskytovaný „neprávom“ mali byť uvedené v napadnutých a preskúmaných rozhodnutiach, a nie uvádzané v doplnení odvolania ako dôvod na zrušenie rozsudku.

Vzhľadom na uvedené navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 211 a nasl. OSP) v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250j ods. 1 OSP odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 OSP nenariadil pojednávanie a po verejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu nemožno priznať úspech.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. Rozsudok bol verejne vyhlásený 8. októbra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného č. A/2012/12103-NSVOPPK/KLD zo dňa 27. júla 2012 v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č. ZM/2012/06092/1 zo dňa 28. mája 2012, ktorým bol podľa § 65 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 64a a § 100 ods. 1 písm. a/ zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, žalobkyni odňatý s účinnosťou od 1. novembra 2004 peňažný príspevok za opatrovanie, ktorý poberala za opatrovanie dcéry pani F. H., nar. XX.XX.XXXX, naposledy na základe právoplatného rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, detašované pracovisko Zlaté Moravce č. 2004/04888-02 zo dňa 12. júla 2004, mesačne v sume 180,37 Eur a jeho výplata zastavená od 1. novembra 2004. Toto rozhodnutie bolo vydané po tom, čo najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1Sžso/36/2010 zo dňa 23. augusta 2011 zrušil posledné predchádzajúce rozhodnutie žalovaného z 30. novembra 2009 v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 25. marca 2008 o odňatí peňažného príspevku poskytovaného žalobkyni za opatrovanie dcéry F. H. s tým, že v ďalšom konaní „bude ... úlohou žalovaného vyhodnotiť stávajúci skutkový stav, tzn. s využitím doteraz získaných podkladov pre rozhodnutie (ide najmä o podklady z roku 2001 a 2004, na základe ktorých bol žalobkyni priznaný príspevok na opatrovanie svojej dcéry, a na druhej strane podklady, na základe ktorých dospel k názoru o odňatí uvedeného príspevku) tieto riadne vyhodnotiť nielen ako celok vo vzájomných súvislostiach, ale aj s prihliadnutím na jednotlivosti (zásada voľného hodnotenia dôkazov) a následne logicky odôvodniť, prečo aplikácia ustanovení vtom čase platných právnych predpisov (najmä zákona č. 195/1998 Z. z.) nezvratne vedie napríklad k záveru, že je nutné

odňať už priznaný príspevok, alebo k inému záveru." V novom rozhodnutí sa mal správny orgán vysporiadať so záverom, že zdravotný stav F. H. sa zlepšil, hoci ide o zdravotný stav nemenný, ktorý sa s pribúdajúcim vekom postupne zhoršuje a pokiaľ mieni aplikovať ustanovenie § 100 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z. z., musí riadnym spôsobom objasniť výklad pojmu „neprávom“.

Podľa § 100 ods. 1 písm. a/ zákona č. 195/1998 Z. z., príslušný orgán peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie odníme a ich výplatu zastaví, ak sa zistí, že peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie sa priznali neprávom.

Ako vyplýva z odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí, správne orgány sa týmto právnym názorom, ktorým sú viazané, dôsledne neriadili. Prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí uviedol, že peňažný príspevok za opatrovanie dcéry bol žalobkyni poskytovaný od 1. januára 2001 do 31. októbra 2004 na základe posudku Okresného úradu Zlaté Moravce č. 2001/11361/KS-AR zo dňa 16. februára 2001, podľa ktorého sa považovala za občana s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50 %. Hoci v novom posudku zo dňa 29. októbra 2004, ktorým bola prehodnocovaná odkázanosť pani F. H. na celodenné, osobné a riadne opatrovanie, jej bola určená miera funkčnej poruchy 60 %, teda ťažko možno hovoriť o zlepšení zdravotného stavu, tento posudok bol podkladom pre odňatie príspevku od 1. januára 2004 a jeho závery potvrdili aj neskoršie posudky, z ktorých správny orgán vyvodil záver, že odkázanosť F. H. na celodennú, osobnú a riadnu starostlivosť bola v roku 2001 posúdená nesprávne a bola jej navrhnutá nevhodná forma kompenzácie; žalobkyni preto peňažný príspevok v poskytovanom období od 1. januára 2001 do 31. októbra 2004 nepatrí a bol jej poskytovaný neprávom, čo však nespôsobila žalobkyňa. Správne orgány vo svojich rozhodnutiach neobjasnili, v čom konkrétne sa zdravotný stav pani F. H. oproti roku 2001 zlepšil, ani neobjasnili pojem „neprávom“, ktorý navyše v zmysle dôvodovej správy, na ktorú poukázal krajský súd, a z ktorej by správny orgán, aplikujúci zákonné ustanovenie mal vychádzať, pretože objasňuje vôľu zákonodarcu, použili celkom nesprávne. Tu treba prisvedčiť aj námietke žalobkyne, že za právne relevantné možno považovať iba dôvody, ktoré správny orgán uvedie v odôvodnení svojho rozhodnutia, a nie tie, ktoré dopĺňa v priebehu súdneho konania. Navyše pokiaľ je daný dôvod na opätovné posúdenie zdravotného stavu poberateľa peňažného príspevku, nový posudok má zhodnotiť aktuálny zdravotný stav, a nie prehodnocovať zdravotný stav podľa posudku spreď niekoľkých rokov.

Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil so záverom krajského súdu o nezákonnosti preskúmaných rozhodnutí s tým, že zrušenie preskúmaných rozhodnutí z dôvodu, že vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, bolo zo strany krajského súdu opodstatnené a jeho odvolaním napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

IV.

Trovy konania

Odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešnej žalobkyni trovy nevznikli a žalovaný nemal úspech.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.